

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Rantanen, O. & Jussila, A. (2019) Yhteisen ohjausymmärryksen rakentaminen kansainvälisenä yhteistyönä - yhteinen oppimisalusta TAMKin ja Tarton yliopiston opiskelijoille. TAMK-konferenssi – TAMK Conference 2019. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja, Erillisjulkaisuja, s.86 - 91.

URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/Muut/TAMK-konferenssi-2019.pdf>

II. YHTEISEN OHJAUS- YMMÄRRYKSEN RAKENTAMINEN KANSAINVÄLISENÄ YHTEISTYÖNÄ – YHTEINEN OPPIMISALUSTA TAMKIN JA TARTON YLIOPISTON OPISKELIJOILLE

Outi Rantanen, lehtori, Ammattipedagoginen TKI, TAMK

Ari Jussila, lehtori, Ammattipedagoginen TKI, TAMK

TAOKIN OPINTO-OHJAAJAN koulutus ja Tarton yliopiston kasvatustieteen instituutti ovat tehneet Erasmus+ vaihdosta alkanutta yhteistyötä useamman vuoden. Yhteistyö on tiivistynyt ja nyt esiteltävä yhteinen Common module opintokokonaisuus on siitä konkreettinen osoitus. Common module on helposti toteutettava ja ketterä yhteisopiskelun tapa, joka toteutettiin Moodle-alustalla. Toteutusta aloitettiin ideoimaan vuoden 2016 syksyllä, jolloin mietittiin, mitä yhteistoiminta voisi olla ja miten se palvelee yhteisiä tavoitteita. Yhteiset tavoitteet muotoutuivat helposti suunnittelun yhteydessä. Syksyn 2017 aikana sovittiin toteutuksen mallista tarkemmin ja aloitettiin yksityiskohtien suunnittelu. Ratkaiseva askel oli, kun Tarton yliopisto päätti aloittaa koulutuskokonaisuuden Career Planning and Career Service Management, joka on opinto-ohjaajan koulutuksen luonteva yhteistyökumppani. Moodle-pohja, jota Tarton yliopisto hallinnoi, rakennettiin kesän 2018 aikana. Yhteinen toteutus alkoi syyskuussa 2018 ja se päättyi marraskuun lopussa 2018.

Jo varhaisessa vaiheessa päätettiin, että kurssille ei laadita omaa opetussuunnitelmaa. Sen sijaan toteutus on yhteinen toimintaympäristö, jossa opiskelijat toimivat ja oppivat. Kumpikin osapuoli arvioi tavoitteiden saavuttamista omaan opetussuunnitelmaansa peilaten. Tämä tekee toteutuksesta joustavan ja nopeasti toteutettavan, kun opetussuunnitelmat ovat valmiina eikä aikaa mene yhteisten tavoitteiden rakentamiseen. Toteutus ei sido osapuolia tasan saman suuruiseen ja sisältöiseen osallistumiseen, vaan kumpikin osallistuja voi hyödyntää yhteistä aluetta tarvitsemallaan tavalla. Nytkin toteutuksessa Tarton opiskelijoilla oli oma osuus, jota TAMKin opiskelijat eivät tehneet.

Ajattelutapaa voi rinnastaa opinnollistamiseen. Toteutamme omaa opetussuunnitelmaamme ja etsimme siinä edellytettyä oppimista ja osaamista. Opiskelijat työskentelevät kansainvälisessä keskusteluympäristössä, joka on aidon kaltainen tilanne ja tekevät opetussuunnitelman edellyttämiä asioita. Mallia pidetään toimivana ja tarkoituksena on jatkaa yhteistyötä myös tulevaisuudessa.

Onnistuneen toteutuksen edellytykset rakennettiin yhteisen suunnittelun aikana. Useammassa keskustelussa pohdimme, mitä toteutuksella tavoitellaan, mikä on yhteinen tavoite ja ymmärrys. Yhteinen ymmärrys vahvistui ja selkeytyi. Syntyi luottamus, jonka jälkeen työskentely oli helppoa. Tietoisuus ja varmuus siitä, että tavoittelemme samoja asioita ja ymmärrämme ne samalla tavalla, antoi rohkeuden jättää toteutuksen väljäksi. Pystyimme luottamaan siihen, että asioiden edetessä teemme samansuuntaisia ohjaus ja korjausliikkeitä, eikä tavoitteesta tarvitse neuvotella enää uudelleen. Pystyimme toteutuksen aikana tarkentamaan toteutuksen etenemistä ketterästi. Koska kumpikin osapuoli ohjasi omia opiskelijoitaan, niin tarkennukset oli helppo sopia yhdessä ohjaajien kesken ja korjaukset onnistuivat.

Toteutuksen tavoitteet edistivät osallistujien uraohjauksen osaamista eri tasoilla. Ensimmäinen tavoitetaso on oppia ymmärtämään oman maan ohjaus- ja koulutusjärjestelmiä sekä oppia esittelemään niitä kansainvälisissä yhteyksissä. Lisäksi opiskelijat oppivat millainen on naapurimaan koulutus- ja ohjausjärjestelmä. Toinen tavoite on rohkaista osallistujia ja lisätä heidän valmiuksiaan osallistua ohjausalan kansainväliseen ammatilliseen keskusteluun.

Toinen taso tavoitteiden asettelussa liittyy ohjaukseen yleensä. Ohjaustilanteessa on kyse kohtaamisesta. Kohtaamistilanteessa ohjattavan ja ohjaajan on päästävä yhteiselle keskustelualueelle ja olla tietoinen siitä, että kumpikin osallistuja tulee omasta viitekehksestään. Kummallakin on omat arvot, kokemukset ja mielikuvat, joiden kanssa keskusteluun tullaan. Osaava ohjaaja tiedostaa ja huomioi erilaiset lähtökohdat keskustelussa. Common module toteutuksessa keskustelukumppanit tulevat erimaista ja koulutusjärjestelmistä, jolloin keskustelun alussa lähtökohdat ja kokemukset ovat erilaisia. Yhteisen onnistuneen keskustelun rakentaminen pakottaa keskustelijat huomioimaan kumppanin erilaiset lähtökohdat. Eroavaisuuksien vertailun lisäksi keskustelun tavoitteena on löytää ja rakentaa yhteinen ymmärrys uraohjauksesta.

Taustalla olevaa ajatusta voi tutkia systeemiteoreettisen näkökulman kautta. Laajala & Lehtelä (2017) ovat esitelleet uraohjauksen systeemiteoreettisen viitekehksen ja sen perusteella voi tarkastella omaa toimintaansa uraohjaajana. Näkemyksen mukaan sekä ohjattava ja ohjaaja muodostavat oman systeeminsä, jotka kohtaavat ohjaustilanteessa. Kummankin osallistujan oma systeemi vaikuttaa taustalla. Näistä kahdesta rakentuu ohjaustilanteen prosessi ja ainakin ohjaajan on oltava tästä tietoinen ja tunnistettava se kohtaamisessa. Common modulen tavoitteena on vahvistaa edellä kuvattua ohjauksen ja kohtaamisen perustaa ja sen reflektioita.

Toteutus oli yksinkertainen. Alussa oli kaikkien osallistujien yhteinen tapaaminen Skype-kokouksena. Tapaamisen tavoitteena oli tutustua ja madaltaa kynnystä dialogin aloittamiseen. Kummassakin maassa osallistujat jaettiin tiimeihin. Tiimit valmistelivat maksimissaan 15 minuutin videon, jossa he esittelivät maansa koulutusta ja ohjausta. Tiimit saivat valita jonkin oman painotuksen, esimerkiksi ohjaus ammatillisessa koulutuksessa. Videot tallennettiin Moodleen, mistä kaikilla oli mahdollisuus katsoa ne. Tallentamisen jälkeen tiimi aloitti keskustelun naapurimaan tiimi kanssa. Keskustelun ohjeistuksessa pyydettiin kommentoimaan asioita, kysymään asioita, joihin haluavat lisäselvitystä. Toteutuksen lopussa tiimit tekivät vielä loppukoonnin siitä, mitä olivat oppineet omasta ja naapurimaan tilanteesta, mitkä ovat kummankin maan vahvuuksia ja mikä on yhteistä uraohjauksessa.

Toteutus sopi TAMK:n opiskelijoiden aikatauluun hyvin. Pysyimme jo keväällä saamaan varmistuksen siitä, ketkä opiskelijoista ovat mukana toteutuksessa. Kaikki, joilta kysyttiin, olivat halukkaita ja siten hyvin valmistautuneita jakson alkaessa. Pyrimme saamaan saman suuruiset osallistujamäärät ja pidimme kuutta osallistujaa hyvänä määränä. Tarton yliopiston osallistujamäärä selvisi vasta elokuussa ja osoittautui huomattavasti arvioitua suuremmaksi. Heitä oli 22, alustavan arvion ollessa enintään 10 osallistujaa. Tämä aiheutti sen, että tiimien koot olivat epätasapainossa. Jatkossa on osallistujamäärän tasapainoon kiinnitettävä tarkempaa huomiota. Aikataulu oli TAMKille sopiva, mutta Tarton yliopiston osallistujat liittyivät kurssille heti opintojensa alussa. Jatkossa yhteisen toteutuksen ajankohta tulee valita tarkemmin ja niin, että sitä ei sijoiteta opintojen alkuun.

Ensimmäisten kokemusten perusteella yhteisestä kurssitoteutuksesta olemme tyytyväisiä. Käyttämämme malli toimii ja on helposti hallinnoitava. Toteutuksen aikana pystyimme reagoimaan ja korjaamaan toteutusta, kun tarvetta ilmeni. Todennäköiset jatkossa tulevat toteutukset tehdään samalla mallilla ja jatkototeutusta on jo suunniteltu tulevien opinto-ohjaajakoulutusryhmien osalle. Näin saamme kummallekin maalle sopivan aikataulun. Lisäksi haluamme laajentaa verkostoa ja suunnitelmat latvialaisen kumppanin osallistumisesta seuraavaan toteutukseen ovat jo olemassa.

Uskomme, että joustava malli, jota yhteisessä toteutuksessa käytettiin, on mahdollista toteuttaa monenlaisissa yhteyksissä. Kahden eri opetussuunnitelmaan perustuva yhteinen toiminta-alue sopii kokemuksemme perusteella hyvin kansainvälisiin toteutuksiin. Se voidaan toteuttaa nopeasti, eikä vaadi hallinnollisia päätöksiä, eikä myöskään tiukkaa kurssin tavoitteen neuvottelua. Toteutusta voidaan yhdessä korjata matkan aikana. Malli voidaan nähdä myös mahdollisena pilottina. Jos ensimmäisen kokeilun jälkeen halutaan jatkaa toteutusta tulevaisuudessa ja muodostaa siitä pysyvämpi toimintatapa, niin pilotista saatujen kokemusten perusteella yhteisen kurssikohtaisen opetussuunnitelman laatiminen on paljon helpompaa.

Toteutuksen aikana osallistujilta kerättiin jakson alussa ja lopussa käsittekartat, miten he yhteisen toteutuksen kokevat. Lisäksi tehtiin kysely siitä, miten osallistujat toteutuksen kokivat. Opiskelijoiden kokemusten analysointi on vielä kesken. Kerätyn aineiston pohjalta on tarkoitus tehdä vielä tarkempi selvitys toteutuksen onnistumisesta. Selvitystä tehdään Tarton yliopiston johdolla. Suomalaisien osallistujien palautteista voidaan tässä vaiheessa päätellä, että

toteutus oli onnistunut. Palautteiden mukaan toteutus vahvisti opiskelijoiden kielitaitoa ja antoi varmuutta osallistua kansainväliseen keskusteluun. Myös uudet tavat ja välineet opiskella saivat positiivista palautetta. Osallistujat kuvasivat yhteistyötä aidoksi ja merkittäväksi ja pääsivät vertailemaan ohjausta ja koulutusjärjestelmiä molemmissa maissa. Yhteistyö ja yhteisen ymmärryksen löytäminen näkyivät useammassa vastauksessa. Parannus - ja kehittämisehdotuksissa toivottiin laajempaa ja tiiviimpää yhteistyötä. Enemmän yhteistyön muotoja ja pidempikestoista jaksoa, jotta yhteistyö voi olla parempaa. Tiivistettynä, kahden opiskelijoilta saadun palautteen mukaan: "Real co-operation and collaboration, worthwhile way to learn."

Lähteet

Laajala, T. & Lehtelä, P-L. 2017. Uraohjausosaamisen kehittyminen osaamisperusteisessa opinto-ohjaajakoulutuksessa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 26. Hakupäivä 10.12.2018. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe201702281902>